

10. Stelsel van de Zeelieden

10.0 Methodologische nota

Geneeskundige verzorging

De maatschappelijke zekerheid van de zeelieden ter koopvaardij wordt geregeld door de besluitwet van 07.02.1945, welke een afzonderlijke regeling voor de zeelieden ter koopvaardij heeft ingesteld. De Hulp- en Voorzorgskas staat in voor de betaling van de prestaties van de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor zeelieden.

Inzake geneeskundige verzorging bestaan dezelfde tegemoetkomingen als in de algemene regeling voor werknemers met uitbreiding tot enkele bijkomende verstrekkingen verbonden aan de bijzondere risico's van het zeemansberoep. Voorbeelden hiervan zijn inentingen tegen tropische ziekten en gevallen van repatriëring bij ziekte in het buitenland. Een verschil ten opzichte van de algemene regeling is ook dat de geneeskundige verzorging van de zeeman tijdens de zeereis ten laste is van de reder.

Uitkeringen

In de uitkeringsverzekering van de zeelieden onderscheidt men drie prestaties, met name de uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid, de invaliditeitsvergoedingen en de begrafenisuitkeringen.

De uitkering voor primaire arbeidsongeschiktheid wordt gedurende het eerste jaar van arbeidsongeschiktheid uitgekeerd en bedraagt 60 % van de per bezoldigingscategorie vastgestelde eenvormige dagbezoldigingen.

Duurt de arbeidsongeschiktheid langer dan een jaar, dan wordt aan de verzekerde een invaliditeitsvergoeding toegekend. Deze vergoeding is gelijk aan 65 % van de vastgestelde éénvormige dagbezoldigingen voor werknemers met gezinslast. Voor de verzekerde zonder gezinslast bedraagt de invaliditeitsvergoeding 43,5 % van de éénvormige dagbezoldiging.

Wachtgeld en brugpensioenen

De Pool der Zeelieden werd in 1945 opgericht als bijzonder werkloosheidsorgaan voor de werknemers tewerkgesteld in de koopvaardij (Besluitwet van 12.05.1945). Aldus werd door België tegemoet gekomen aan de wens uitgedrukt in artikel 34 van het "Internationaal Charter der zeelieden" om de precare arbeidssituatie van de zeelieden te stabiliseren als tegenprestatie voor de bewezen diensten in de oorlog.

De basisreglementering van de Pool werd herzien bij de wet van 25.02.1964 houdende inrichting van een Pool van de Zeelieden ter koopvaardij.

De inschrijving in de Pool is een primaire vereiste om aan boord van een schip arbeidsprestaties te kunnen leveren. De inschrijving van een zeeman die een andere nationaliteit bezit dan de Belgische, wordt gelijkgesteld met een arbeidsvergunning.

De ingeschrevenen hebben recht op wachtgeld indien zij "ingevolge omstandigheden onafhankelijk van hun wil van werk verstoken zijn". Het dagelijks uitkeringsbedrag (bij KB vastgesteld) verschilt naargelang de categorie van rang waarin de gerechtigde op wachtgeld is ingedeeld. De uitbetaling ervan geschiedt door de representatieve organisaties van de zeelieden.

Het werkloosheidsregime is bijzonder in deze zin dat aan de werknemers in de koopvaardij een ruime vastheid van betrekking wordt gegarandeerd: tussen de reizen in worden aan de niet aangeworven zeelieden - met uitzondering van de officieren in vast dienstverband - wachtgeld door de Pool verleend.

De zeevaartindustrie en het specifieke karakter van het zeemanschap vergen een bijzondere professionele vorming. Cursussen worden georganiseerd voor de scheepsofficieren en scheepsgezellen afzonderlijk, of voor beiden gezamenlijk. De opleiding heeft plaats aan boord van het schip, hetzij rechtstreeks onder gezag van de Pool hetzij in samenwerking met de rederijen. Ook dagcursussen kunnen aan een technische school gevolgd worden. Het recht op wachtgeld wordt behouden tijdens de opleidings- en vervolmakingscycli.

Voor de beschrijving van de tabellen wordt, wat de geneeskundige verzorging betreft, verwezen naar de methodologische nota bij het gedeelte algemene regeling van de werknemers.

Synthesetabel (tabel 10.1)

Deze tabel geeft het overzicht van de uitgaven voor sociale prestaties voor de takken waaraan de zeelieden onderworpen zijn: geneeskundige verzorging, uitkeringen, werkloosheid en brugpensioenen. Daarnaast zijn tevens posten voorzien voor begeleidingsplan en beroepsopleiding, die in feite een detail zijn van de deelsector werkloosheid en brugpensioenen.

Geneeskundige verzorging (tabellen 10.2-10.6)

Tabel 10.2 geeft het ledental per categorie uitkeringsgerechtigden op 30 juni. In tabel 10.3 vindt u de gemiddelde jaarlijkse kost per gerechtigde uitgesplitst naar PUG en WIGW. Tabellen 10.4-10.6 geven respectievelijk het aantal gevallen of dagen, de gemiddelde geïndexeerde kost en de uitgaven steeds voor alle categorieën van gerechtigden samen (PUG + WIGW) en uitgesplitst volgens hoofdrubriek.

Uitkeringen (tabellen 10.7 en 10.8)

Tabel 10.7 geeft het ledental, d.w.z. de verzekerde bevolking voor primaire arbeidsongeschiktheid en tabel 10.8 geeft het aantal gerechtigden op een invaliditeitsuitkering. In beide tabellen worden ook het aantal vergoede dagen, de gemiddelde daguitkering en de uitgaven opgenomen voor respectievelijk primaire arbeidsongeschiktheid en invaliditeit.

Wachtgeld en brugpensioenen (tabellen 10.9 en 10.10)

Tabellen 10.9 en 10.10 geven het aantal rechthebbenden, het aantal vergoede dagen, de gemiddelde daguitkering en de uitgaven voor respectievelijk werkloosheid en brugpensioenen.

Voor werkloosheid en brugpensioenen is er een opsplitsing *zeevarenden – shoregangers*, voor de beroepsopleiding wordt er een onderscheid gemaakt tussen *officieren en scheepsgezellen*.

Voor algemene aanvullende informatie over het Stelsel der Zeelieden verwijzen we naar de website van de HVKZ: www.hvkz-cspm.fgov.be.

10.1 Synthesetabel: uitgaven voor sociale prestaties geneeskundige verzorging, uitkeringen, werkloosheid en brugpensioenen (duizend euro)

Bron: HVKZ en Pool der Zeelieden

	2002	2003	2004	2005	2006
Geneeskundige verzorging	5.479	6.067	5.918	5.885	6.044
Uitkeringen	2.268	2.080	1.968	1.907	1.751
Primaire arbeidsongeschiktheid	532	319	292	333	300
Invaliditeit	1.731	1.759	1.673	1.571	1.447
Begrafenisuitkeringen	5	3	3	2	4
Werkloosheid	1.399	1.172	1.473	1.563	1.619
Brugpensioenen	2.841	2.553	2.293	1.923	1.515
Beroepsopleiding	37	49	42	29	46
Totaal	12.025	11.921	11.695	11.307	10.975

10.2 Geneeskundige verzorging : ledental per categorie uitkeringsgerechtigden (personen ten laste inbegrepen)

Bron: HVKZ

Toestand op 30 juni

	2002	2003	2004	2005	2006
Primaire uitkeringsgerechtigden (PUG)	1.187	1.106	1.040	1.032	1.062
Weduwen, invaliden, gepensioneerden, wezen (WIGW)	1.259	1.252	1.231	1.209	1.207
<i>waarvan "75 %"</i>	811	817	812	797	934
<i>waarvan "100%"</i>	448	435	419	412	273
- invaliden	143	141	132	119	115
<i>waarvan "75 %"</i>	106	102	104	90	88
<i>waarvan "100%"</i>	37	39	28	29	27
- gepensioneerden	803	810	822	832	839
<i>waarvan "75 %"</i>	522	526	528	537	673
<i>waarvan "100 %"</i>	281	284	294	295	166
- weduwen en wezen	313	301	277	258	253
<i>waarvan "75 %"</i>	183	189	180	170	173
<i>waarvan "100 %"</i>	130	112	97	88	80
Totaal	2.446	2.358	2.271	2.241	2.269

10.3 Geneeskundige verzorging: gemiddelde jaarlijkse kost per rechthebbende (euro)

Bron: HVKZ

	2002	2003	2004	2005	2006
Primaire uitkeringsgerechtigden (PUG)	746	786	862	950	736
Weduwen, invaliden, gepensioneerden, wezen (WIGW)	3.600	3.665	3.848	4.043	4.326

10.4 Geneeskundige verzorging: aantal gevallen (g) of dagen (d) naar hoofdruubriek

Bron: HVKZ

	2002	2003	2004	2005	2006
Geneesheren en klinische biologie	134.807	147.365	140.253	140.043	140.044
Huisartsen en specialisten (g)	20.611	18.988	21.444	17.267	15.747
Medische beeldvorming (g)	7.211	7.575	7.502	7.180	7.139
Klinische biologie (g)	87.095	98.581	90.614	93.417	94.372
Andere bijzondere prestaties (g)	7.307	9.201	7.602	10.480	9.951
Chirurgie en anesthesiologie (g)	4.477	4.180	4.658	4.065	4.315
Bevall. en verlosk. door artsen (g)	30	7	31	20	10
Toezicht en permanentie (g)	8.076	8.833	8.402	7.614	8.510
Farmaceutische verstrekkingen (g) ⁽¹⁾	177.475	202.315	184.646	49.339	50.656
Ziekenhuizen (d)	16.668	18.457	17.341	14.871	16.557
Verpleegkundige zorgen	41.814	39.490	43.504	37.779	34.127
Verpleegkundigen (thuiszorgen) (g)	27.791	23.763	28.914	30.094	27.175
Rustoordn bejaarde personen (g)	12.644	14.209	13.155	6.026	5.870
Andere (g)	1.379	1.518	1.435	1.659	1.082
Tandartsen (g)	3.884	3.711	4.041	3.205	3.039
Kinesitherapeuten (g)	9.240	9.698	9.614	8.216	8.495
Andere verstrekkingen (g)	31.115	35.618	32.372	21.320	23.953

(1) Vanaf 2005 gebruikt de HVKZ in zijn statistieken dezelfde berekening als het RIZIV

10.5 Geneeskundige verzorging : gemiddelde geïndexeerde kost naar hoofdruwbriek (euro)

Bron : HVKZ

	2002	2003	2004	2005	2006
Geneesheren en klinische biologie					
Huisartsen en specialisten	12,61	14,75	12,59	17,14	17,65
Medische beeldvorming	27,60	29,17	27,59	32,73	31,94
Klinische biologie	2,87	2,57	2,87	2,80	2,79
Andere bijzondere prestaties	39,00	33,80	39,07	35,97	38,39
Chirurgie en anesthesiologie	51,82	56,22	51,95	51,66	53,53
Bevall. en verlosk. door artsen	66,67	142,86	64,52	100,00	100,00
Toezicht en permanentie	8,05	8,26	7,97	8,93	8,93
Farmaceutische verstrekkingen ⁽¹⁾	5,69	5,21	5,69	21,30	19,88
Ziekenhuizen	104,09	87,55	104,09	130,45	101,59
Verpleegkundige zorgen					
Verpleegkundigen (thuiszorgen)	7,12	7,74	7,12	8,91	21,60
Rustoorden bejaarde personen	17,40	16,54	17,33	33,85	34,76
Andere	60,91	55,34	61,32	62,69	66,54
Tandartsen	24,21	27,49	24,25	28,71	29,62
Kinesitherapeuten	8,77	9,38	8,84	10,47	10,95
Andere verstrekkingen	22,37	20,16	22,37	31,57	28,22

(1) Vanaf 2005 gebruikt de HVKZ in zijn statistieken dezelfde berekening als het RIZIV

10.6 Geneeskundige verzorging: uitgaven naar hoofdruubriek (duizend euro)

Bron: HVKZ

	2002	2003	2004	2005	2006
Geneesheren en klinische biologie	1.293	1.374	1.345	1.450	1.459
Huisartsen en specialisten	260	280	270	296	278
Medische beeldvorming	199	221	207	235	228
Klinische biologie	250	253	260	262	263
Andere bijzondere prestaties	285	311	297	377	382
Chirurgie en anesthesiologie	232	235	242	210	231
Bevall. en verlos. door artsen	2	1	2	2	1
Toezicht en permanentie	65	73	67	68	76
Farmaceutische verstrekkingen	1.010	1.054	1.051	1.051	1.007
Ziekenhuizen	1.735	1.616	1.805	1.940	1.682
Verpleegkundige zorgen	502	503	522	576	863
Verpleegkundigen (thuiszorgen)	198	184	206	268	587
Rustoorden bejaarde personen	220	235	228	204	204
Andere	84	84	88	104	72
Tandartsen	94	102	98	92	90
Kinesitherapeuten	81	91	85	86	93
Andere verstrekkingen	696	718	724	673	676
Totaal	5.411	5.458	5.630	5.868	5.870

10.7 Primaire arbeidsongeschiktheid: ledental, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: HVKZ

	2002	2003	2004	2005	2006
Mannen					
Ledental ⁽¹⁾	692	707	659	675	707
Aantal vergoede dagen	10.232	5.441	5.400	5.763	4.518
Gemiddelde daguitkering (euro)	50,20	53,67	53,52	56,05	56,57
Uitgaven (duizend euro)	514	292	289	323	256
Vrouwen					
Ledental ⁽¹⁾	23	25	25	34	31
Aantal vergoede dagen	119	286	230	151	689
Gemiddelde daguitkering (euro)	58,80	48,95	43,48	52,98	62,41
Uitgaven (duizend euro)	7	14	10	8	43
Totaal					
Ledental ⁽¹⁾	715	732	684	709	738
Aantal vergoede dagen	10.351	5.727	5.630	5.914	5.207
Gemiddelde daguitkering (euro)	50,30	53,43	53,11	55,97	57,42
Uitgaven (duizend euro)	521	306	299	331	299

(1) Primaire uitkeringsgerechtigden

10.8 Invaliditeit: aantal gevallen, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: HVKZ

	2002	2003	2004	2005	2006
Mannen					
Aantal gevallen	104	103	105	95	84
Aantal vergoede dagen	32.118	32.639	33.100	28.737	25.392
Gemiddelde daguitkering (euro)	50,87	51,38	51,96	51,54	53,64
Uitgaven (duizend euro)	1.634	1.677	1.720	1.481	1.362
Vrouwen					
Aantal gevallen	6	6	7	3	3
Aantal vergoede dagen	2.112	1.878	2.200	1.878	1.872
Gemiddelde daguitkering (euro)	42,61	43,18	43,18	44,73	45,41
Uitgaven (duizend euro)	90	81	95	84	85
Totaal					
Aantal gevallen	110	109	112	98	87
Aantal vergoede dagen	34.230	34.517	35.300	30.615	27.264
Gemiddelde daguitkering (euro)	50,37	50,93	51,42	51,12	53,07
Uitgaven (duizend euro)	1.724	1.758	1.815	1.565	1.447

10.9 Wachtgeld: aantal rechthebbenden, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: Pool der Zeelieden

	2002	2003	2004	2005	2006
Zeevarenden					
Aantal rechthebbenden	30	28	35	29	21
Aantal vergoede dagen	6.062	5.700	8.640	7.313	4.656
Gemiddelde daguitkering (euro)	40,98	40,92	41,72	42,45	43,96
Uitgaven (duizend euro)	248	233	360	310	205
Shoregangers					
Aantal rechthebbenden	25	28	32	33	37
Aantal vergoede dagen	6.289	7.030	8.160	8.489	9.396
Gemiddelde daguitkering (euro)	51,36	52,04	52,75	53,94	54,87
Uitgaven (duizend euro)	323	366	430	458	516
Programmawet 8.4.2003					
Aantal rechthebbenden	-	55	42	37	37
Aantal vergoede dagen	-	10.802	12.063	10.690	10.679
Gemiddelde daguitkering (euro)	-	37,75	38,20	38,99	39,47
Uitgaven (duizend euro)	-	408	461	417	422
Vrijstelling stempelcontrole					
Aantal rechthebbenden	13	12	17	31	35
Aantal vergoede dagen	3.938	3.847	5.178	8.343	10.273
Gemiddelde daguitkering (euro)	42,78	42,91	42,82	45,19	46,49
Uitgaven (duizend euro)	168	165	222	377	478
Beroepsopleiding					
Aantal rechthebbenden	7	15	37	25	34
Aantal vergoede dagen	1.568	1.913	1.778	1.224	1.874
Gemiddelde daguitkering (euro)	23,6	25,81	24,18	24,51	24,55
Uitgaven (duizend euro)	37	49	43	30	46
Totaal					
Uitgaven (duizend euro)	776	1.221	1.516	1.592	1.667

10.10 Bruggpensioenen: aantal rechthebbenden, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: Pool der Zeelieden

	2002	2003	2004	2005	2006
Zeevarenden					
Aantal rechthebbenden	202	181	163	137	107
Aantal vergoede dagen	63.014	56.728	51.064	42.767	33.470
Gemiddelde daguitkering (euro)	39,47	39,91	40,37	41,13	41,85
Uitgaven (duizend euro)	2.487	2.264	2.061	1.759	1.401
Shoregangers					
Aantal rechthebbenden	26	21	17	12	8
Aantal vergoede dagen	6.892	5.550	4.403	3.033	2.080
Gemiddelde daguitkering (euro)	51,33	52,00	52,67	53,94	54,82
Uitgaven (duizend euro)	354	289	232	164	114
Totaal					
Uitgaven (duizend euro)	2.841	2.553	2.293	1.923	1.515